

Sag C-572/21

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

16. september 2021

Forelæggende ret:

Högsta domstolen (Sverige)

Afgørelse af:

14. september 2021

Appellant:

CC

Appelindstævnt:

VO

C-572/21 -1

PROTOKOL

[Udelades]

[Udelades]

2021-09-14

[Udelades]

PARTER

Appellant:

CC

[Udelades]

Appelindstævnt:

VO

[Udelades]

SAGENS GENSTAND

Forældremyndighed m.m.

DEN APPELLEREDE AFGØRELSE

Hovrätten över Skåne och Blekinges (appeldomstolen for Skåne og Blekinge) afgørelse 2020-11-11 [Udelades]

Högsta domstolen (øverste domstol), som indkaldte parterne til et retsmøde med henblik på at tilkendegive deres synspunkter vedrørende det præjudicielle spørgsmål, har truffet følgende

AFGØRELSE

Högsta domstolen (øverste domstol) forelægger Den Europæiske Unions Domstol en anmodning om præjudiciel afgørelse i overensstemmelse med anmodningen i **bilag A** til denne protokol.

Högsta domstolen (øverste domstol) beslutter at udsætte sagen på EU-Domstolens afgørelse.

[Udelades]

BILAG A

PROTOKOL

[Udelades]

ANMODNING OM PRÆJUDICIEL AFGØRELSE

Sagens baggrund

- 1 CC og VO har sammen sønnen M, født i 2011. CC har haft eneforældremyndighed over M siden han blev født. M boede i Sverige frem til oktober 2019, hvor han startede på kostskole i Rusland.
- 2 Den 13. december 2019 anlagde VO sag mod CC. Han nedlagde bl.a. påstand om, at han skulle tilkendes eneforældremyndigheden over M. Subsidiært nedlagde VO påstand om, at han og CC skulle have fælles forældremyndighed over M, og at sønnen skulle have sit sædvanlige opholdssted hos ham. Påstandene blev også nedlagt som påstande om foreløbige forholdsregler.
- 3 CC nedlagde påstand om frifindelse. Hun nedlagde for sit vedkommende principalt påstand om, at hun fortsat skulle have eneforældremyndighed over M

og subsidiaert, at hun og VO skulle have fælles forældremyndighed over sønnen. Påstandene blev også nedlagt som påstande om foreløbige forholdsregler.

- 4 Endvidere nedlagde CC påstand om, at tingsrätten (byret) skulle afvise VO's søgsmål i det omfang det vedrørte forældremyndighed og bopæl. Til støtte for afvisningspåstanden anførte hun, at M har sit sædvanlige opholdssted i Rusland, og at en svensk ret derfor savner kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvar for M. Ifølge CC fik M sædvanligt opholdssted i Rusland i oktober 2019. Under alle omstændigheder har M, ifølge CC, senere fået sædvanligt opholdssted i Rusland.
- 5 VO nedlagde påstand om, at CC's afvisningspåstand ikke blev taget til følge. Til støtte herfor anførte han, at M fortsat har bopæl i Sverige, og at M under alle omstændigheder havde bopæl i Sverige på tidspunktet for sagens anlæg.

Tingsrättens og hovrättens prøvelse af kompetencen

- 6 Tingsrätten (byret) tog først stilling til, om prøvelsen af rettens kompetence skulle ske efter Bruxelles II[a]-forordningen ¹ eller efter Haagerkonventionen af 1996 ².
- 7 Tingsrätten (byret) fastslog, at i henhold til forordningens artikel 61 har denne forrang for konventionen, såfremt barnet har sit sædvanlige opholdssted i en af EU's medlemsstater. Ifølge tingsrätten (byret) skal man ved anvendelsen af denne bestemmelse tage udgangspunkt i, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted på tidspunktet for sagens anlæg.
- 8 Med udgangspunkt heri og da M ikke blev anset for at have fået sit sædvanlige opholdssted i Rusland på tidspunktet for sagens anlæg, fandt tingsrätten (byret), at kompetencespørgsmålet skulle prøves i henhold til Bruxelles II[a]-forordningen, og at denne forordnings artikel 8, stk. 1, gav de svenske retter kompetence til at påkende sagen. CC's afvisningspåstand blev derfor ikke taget til følge.
- 9 Hovrätten (appeldomstolen) stadfæstede tingsrättens (byret) afgørelse om, at de svenske retter har kompetence i henhold til Bruxelles II[a]-forordningens artikel 8, stk. 1.

Tingsrättens og hovrättens prøvelse af påstandene om foreløbige forholdsregler

- 10 Tingsrätten (byret) traf foreløbig afgørelse om at VO skulle have eneforældremyndigheden over M. Hovrätten (appeldomstol) omstødte denne

¹ – Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27.11.2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

² – Den i Haag den 19.10.1996 undertegnede konvention om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn.

afgørelse. CC har derfor eneforældremyndigheden over M. Sagen verserer fortsat ved tingsrätten (byret).

Sagen ved Högsta domstolen

- 11 CC har nedlagt påstand om, at Högsta domstolen (øverste domstol) skal admittere appellen og afvise VO's søgsmål om forældremyndighed og bopæl. Ifølge CC skal kompetencespørgsmålet prøves efter Haagerkonventionen, hvilket medfører, at de svenske retter ikke har kompetence til at påkende sagen. Hun har oplyst, at hun har anlagt sag ved en russisk ret, som den 20. november 2020 har erklæret sig kompetent i alle spørgsmål vedrørende forældreansvar for M.
- 12 CC har anmodet om, at Högsta domstolen (øverste domstol) indhenter en præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen vedrørende fortolkningen af Bruxelles II[a]-forordningens artikel 61.
- 13 VO har fastholdt sit synspunkt i spørgsmålet om det sædvanlige opholdssted og har anført, at det er af afgørende betydning, at forældremyndighedssagen får en hurtig afslutning.
- 14 Högsta domstolen (øverste domstol) har endnu ikke taget stilling til, om appellen skal admitteres i sagen.

Retsforskrifter

Bruxelles II[a]-forordningen

- 15 I henhold til Bruxelles II[a]-forordningens artikel 8, stk. 1, ligger kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. I henhold til artikel 16 skal en sag sædvanligvis anses for anlagt på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen indleveres til retten.
- 16 Ved anvendelsen af artikel 8, stk. 1, gælder princippet om *perpetuatio fori*. Det indebærer, at hvor der anlagt sag ved en kompetent ret, beholder denne ret sin kompetence, selv om barnet under retssagen får sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat. ([Udelades])
- 17 Forholdet mellem Bruxelles II[a]-forordningen og Haagerkonventionen er reguleret i forordningens artikel 61. Det fastsættes heri, at forordningen har forrang for konventionen, bl.a. såfremt barnet har sit sædvanlige opholdssted på en medlemsstats område.

Haagerkonventionen

- 18 I henhold til Haagerkonventionens artikel 5, stk. 1, har de retslige eller administrative myndigheder i den kontraherende stat, hvor barnet har sit

sædvanlige opholdssted, kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller formue. Ifølge konventionens artikel 5, stk. 2, gælder det som hovedregel, at hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres til en anden kontraherende stat, tilfalder kompetencen myndighederne i den stat, hvor barnet har fået nyt sædvanligt opholdssted.

- 19 Til forskel fra, hvad der er tilfældet i spørgsmål om Bruxelles II[a]-forordningen, gælder princippet om *perpetuatio fori* ikke ved anvendelsen af Haagerkonventionen. Hvis et barn får et nyt sædvanligt opholdssted i en kontraherende stat, ophører således den første kontraherende stats kompetence. ([Udelades])

Behovet for en præjudiciel afgørelse

- 20 Både tingsrätten (byret) og hovrätten (appeldomstol) har fundet, at M havde sædvanligt opholdssted i Sverige på tidspunktet for sagens anlæg ved tingsrätten (byret), og at de svenske retter dermed havde kompetence til at påkende sagen i henhold til Bruxelles II[a]-forordningens artikel 8, stk. 1. Efter dette tidspunkt er M's tilknytning til Rusland blevet stærkere og en russisk ret har anset sig for at have kompetence til at påkende en for den anlagt sag.
- 21 På denne baggrund kan det være af betydning, hvorvidt princippet om *perpetuatio fori* gør sig gældende i den foreliggende sag. At princippet gælder i forhold til andre medlemsstater indebærer, at det for de svenske retters kompetence ikke har nogen betydning, om et barn under retssagen får sædvanligt opholdssted i et andet EU-land (jf. præmis 16 [ovenfor]). Spørgsmålet er, om Bruxelles II[a]-forordningens artikel 8, stk. 1, skal finde anvendelse på samme måde, såfremt et barn under retssagen ændrer sædvanligt opholdssted til et tredjeland, som har tilsluttet sig Haagerkonventionen.
- 22 Sagen rejser også spørgsmål om fortolkningen af Bruxelles II[a]-forordningens artikel 61. Som allerede nævnt, indebærer denne bestemmelse, at forordningen har forrang for Haagerkonventionen, når barnet har sit sædvanlige opholdssted på en medlemsstats område. Det fremgår imidlertid ikke af denne bestemmelse på hvilket tidspunkt bedømmelsen af, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted skal foretages (jf. det ovenfor anførte vedrørende det tilsvarende spørgsmål ved anvendelsen af artikel 8, stk. 1). Det fremgår heller ikke, om bestemmelsen er begrænset til at gælde i forbindelserne mellem medlemsstaterne eller om den har et bredere anvendelsesområde (jf. [Bruxelles II[a]-forordningens] artikel 60).
- 23 De pågældende spørgsmål har været genstand for prøvelse ved de nationale retter i medlemsstaterne. Den franske kassationsdomstol har i en afgørelse fundet, at de franske retter mistede deres kompetence, da de børn, som sagen angik, under retssagen skiftede sædvanligt opholdssted fra Frankrig til Schweiz (se dom nr. 557 af 30.9.2020, 19-14 761, Cour de cassation, Première chambre civile, FR:CCASS:2020:C100557). De tyske retter har foretaget tilsvarende bedømmelser (se f.eks. Oberlandesgericht Frankfurt am Main den 5.11.2019, 8

UF 152/19, DE:OLGHE:2019:1105.8UF152.19.00, Saarländisches Oberlandesgericht den 26.8.2015, 9 UF 59/15, DE:OLGSL:2015:0826:9UF59.15.0A Kammergericht Berlin den 2.3.2015, 3 UF 156/14 og Oberlandesgericht Karlsruhe den 12.11.2013, 5 UF 140/11).

- 24 I den juridiske litteratur er der fremført forskellige opfattelser med hensyn til, hvordan artikel 8, stk. 1, og artikel 61 skal fortolkes i det foreliggende tilfælde. Visse forfattere mener, at princippet om *perpetuatio fori* også gælder ved ændring af sædvanligt opholdssted til et tredjeland, som har tilsluttet sig Haagerkonventionen (se f.eks. Richard Blauwhoff og Lisette Frohn i Vesna Lazic (ed.), *Regulation Brussels II bis Guide for Application*, 2018, s. 86f., samt Thalia Kruger og Liselot Samyn, »Brussels II bis: successes and suggested improvements«, *Journal of Private International Law*, 2016, s. 153). Andre mener, at Bruxelles II[a]-forordningen ikke har forrang for Haagerkonventionen, hvis barnet får sædvanligt opholdssted i et tredjeland, som har tilsluttet sig konventionen (se f.eks. T.M. de Boer, »What we should not expect from a recast of the Brussels Iibis regulation«, *Nederlands Internationaal Privaatrecht*, 2015, s. 15f. samt Ulrich Magnus og Peter Mankowski (eds.) »European Commentaries on Private International Law«, Vol. IV *Brussels Iibis Regulation*, 2017, Art. 61 note 2).
- 25 På denne baggrund kan ikke det ikke anses at være klart eller afklaret, hvorvidt en ret i en medlemsstat bevarer sin kompetence i sager om forældreansvar, hvis barnet, efter at sagen er anlagt ved en ret i en medlemsstat, men inden der er truffet afgørelse i sagen, ændrer sædvanligt opholdssted til et tredjeland, som har tilsluttet sig Haagerkonventionen.

Anmodning om præjudiciel afgørelse

- 26 Högsta domstolen (øverste domstol) anmoder Domstolen om en præjudiciel afgørelse af det følgende spørgsmål.

Bevarer en ret i en medlemsstat sin kompetence i henhold til Bruxelles II[a]-forordningens artikel 8, stk. 1, hvis det af sagen berørte barn under retssagen ændrer sædvanligt opholdssted fra en medlemsstat til et tredjeland, som har tilsluttet sig Haagerkonventionen af 1996 (jf. forordningens artikel 61)?

Anmodning om fremskyndet procedure

- 27 Sagen vedrører spørgsmål om forældremyndighed og bopæl med hensyn til en dreng født i 2011. Den indledtes i december 2019. Det er af afgørende betydning, at kompetencespørgsmålet kan afgøres så hurtigt som muligt. Högsta domstolen (øverste domstol) anmoder derfor om, at anmodningen om præjudiciel afgørelse undergives den fremskyndede procedure (procesreglementets artikel 105).